MŮJ ROK

1977

Můj rok 1977

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.knihynastole.cz
www.albatrosmedia.cz

Hana Hozová
Můj rok 1977 – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

MŮJ ROK

1977

MŮJ ROK 1977

Hana Hozová

*Vydalo nakladatelství **nastole** v Brně roku 2026 ve společnosti Albatros Media a. s. se sídlem 5. května 22, Praha 4.*
Číslo publikace 482 85.
Autorská spolupráce: *Michaela Burianová (Kultura), Zdeněk Hoza (Sport), Tomáš Dvořák (Doprava)*

Ilustrace na obálce: *Matěj Pospíšil*
Podklad pro ilustraci na obálce: *ČTK / Jan Kuděla*
Grafický návrh obálky: *Pavel Ševčík*
Grafický design: *Ema Pavlovská*
Sazba: *Martina Mojzesová*
Jazyková korektura: *Marie Fišerová, Martina Mojzesová*
Výtvarná redaktorka: *Kristina Synek*
Odpovědná redaktorka: *Jarmila Frejtichová*
Technický redaktor: *Jiří Matoušek*
1. vydání

© Hana Hozová, 2026
Foto © Profimedia, 2026, str. 20–21, 120–121, 138, 226–227.
© Shutterstock 2026, Net Vector
Illustration © Matěj Pospíšil, 2026
ISBN tištěné verze 978-80-7448-917-4
ISBN e-knihy 978-80-7448-945-7 (1. zveřejnění, 2026) (PDF)

e-shop: www.albatrosmedia.cz
www.knihynastole.cz
info@albatrosmedia.cz

Vytěžování textu či dat z této publikace ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU je zakázáno.
Cena uvedená výrobcem představuje nezávaznou doporučenou spotřebitelskou cenu.

Nakladateli se přes veškeré úsilí nepodařilo najít autory některých fotografií ani jejich případné dědice. Pokud existují, nechť nakladatele laskavě kontaktují.

nastole

OBSAH

Úvodem	4
Kultura	**20**
Literatura	22
Divadlo	38
Film	45
Hudba	75
Výtvarné umění	110
Média	**120**
Televize	122
Rozhlas	127
Tisk	128
Reklama	133
Rok, kdy se normalizace zachvěla	137
Realita všedního dne	**145**
Společnost	146
Jídlo	163
Cestování	170
Počasí	174
Móda	**177**
Architektura	**188**
Doprava	**206**
Sport a zdraví	**226**
Sport	228
Zdraví	237
Věda a technika	**246**
Krimi	**260**
Kalendárium 1977	**274**
Zdroje	295

ÚVODEM

Rok 1977 začíná v Československu zdánlivě klidně. Prezident Gustáv Husák přeje lidem vše nejlepší do nového roku a ujišťuje je, že země úspěšně pokračuje v budování socialismu. Ne všichni jsou ale ochotni smířit se s tím, že stát mluví o právech a svobodách, které sám nedodržuje. Z jejich nespokojenosti se rodí Charta 77. Pár stran textu a několik stovek podpisů stačí k tomu, aby se zdánlivě pevný normalizační klid zachvěl.
Tentokrát to ovšem režim ještě ustojí a zdá se, že vše se vrátí do vyjetých kolejí. Z rádií znějí Karel Gott, Hana Zagorová, ABBA nebo Smokie, v Lucerně řve Katapult, na Portě se zpívá s kytarou o svobodě a po hospodách už si lidé pobrukují *Jožina z bažin*. Českoslovenští hokejisté ve Vídni obhájí titul mistrů světa a Helena Fibingerová posouvá světové rekordy. Počet obyvatel Československa překročí patnáct milionů, po celé zemi rostou panelová sídliště, Praha rozšiřuje metro a lidé horko těžko shánějí bydlení i nedostatkové zboží.
V USA do Bílého domu nastupuje Jimmy Carter, do kin přicházejí *Star Wars* a fanoušci truchlí nad smrtí Elvise Presleyho. Do vesmíru vyrážejí sondy Voyager a medicína posouvá hranice možného – člověk je poprvé vyšetřen pomocí magnetické rezonance.
A právě v tomto roce přichází na svět další část mimořádně početné generace, které se začne říkat Husákovy děti. Její nejsilnější ročníky se narodily o pár let dříve, ale i děti roku 1977 pocítí, co znamená vyrůstat v silné populační vlně. Bude jich všude hodně a odmalička si budou zvykat, že o své místo je někdy potřeba zabojovat. Svět, do kterého se narodily, se během jejich života promění téměř k nepoznání – a právě schopnost prosadit se v něm pro ně bude zatraceně důležitá.

Pokud tuto knížku chcete věnovat někomu blízkému, následující stránka je pro vás a vaše přání oslavenci. Příjemné čtení!

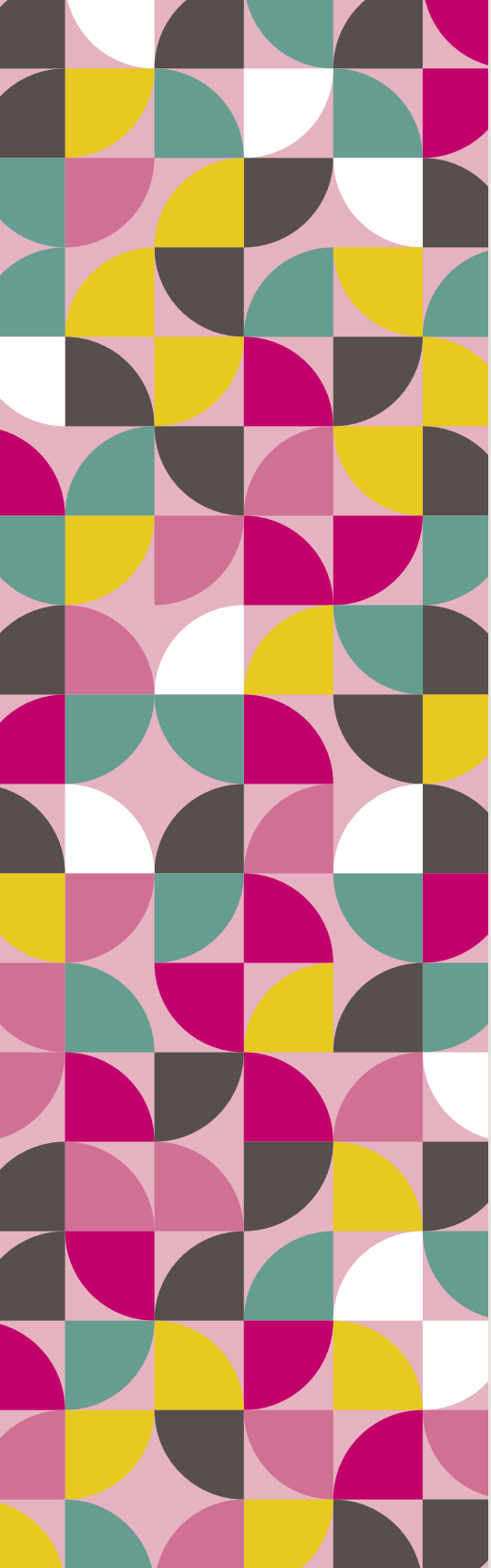

Stránka pro tebe

PF 1977

ROK 1977 PODLE JINÝCH KALENDÁŘŮ

Gregoriánský kalendář	1977 (MCMLXXVII)
Arménský kalendář	1426
Bengálský kalendář	1383–1384
Berberský kalendář	2927
Buddhistický kalendář	2521
Barmský kalendář	1339
Byzantský kalendář	7485–7486
Čínský kalendář	4674 nebo 4467 (Ohnivý Drak) 4675 nebo 4468 (Ohnivý Had)
Koptský kalendář	1693–1694
Etiopský kalendář	1969–1970
Hebrejský kalendář	5737–5738
Hinduistický kalendář	2033–2034 (Vikram Samvat)
Íránský kalendář	1355–1356
Islámský kalendář	1397–1398
Japonský kalendář	52. rok éry Šówa
Javánský kalendář	1908–1909
Korejský kalendář	4310
Thajský solární kalendář	2520

ČÍSLA, TABULKY A STATISTIKY

CENY POTRAVIN, ZBOŽÍ A SLUŽEB (V KČS)

Potraviny	
Chleba, 1 ks	2,60
Máslo, 1 kg	40,–
Olej, 1 l	25,40
Cukr kostkový, 1 kg	8,–
Mouka hladká, 1 kg	3,20
Mouka hrubá, 1 kg	3,80
Rýže, 1 kg	5,–
Brambory pozdní, 1 kg	1,40
Těstoviny vaječné (špagety, makarony), 1 kg	8,80
Hovězí přední, 1 kg	17,–
Hovězí zadní, 1 kg	29,–
Vepřová pečeně, 1 kg	30,–
Vepřový bůček, 1 kg	20,–
Kuře, 1 kg	26,–
Kapr, 1 kg	15,–
Filé z tresky, 1 kg	16,–
Vepřové sádlo, 1 kg	22,–
Šunka uzená dušená, 1 kg	70,–
Salám turistický, 1 kg	50,–
Párky, 1 kg	25,–
Mléko 2 % tuku, 1 l	1,90
Mléko 6,5 % tuku, 1 l	3,–
Sýr Eidam 30 %, 1 kg	19,–
Vejce letní, 1 ks	1,–
Vejce zimní, 1 ks	1,30
Víno bílé, 1 l	17,–
Rum 40%, 1 l	65,–
Cigarety	
Start, 1 ks	0,20
Sparta, 1 ks	0,40
Restaurační stravování – III. cenová skupina	
Oběd (polévka, hlavní jídlo, moučník)	11,70
Pivo (12° Prazdroj)	3,90
Černá káva	3,30
Vybavení domácnosti	
Mýdlo jádrové, 1 kg	8,40
Mýdlo toaletní, 1 kg	25,–
Elektrický sporák tříplotnový	4 920
Chladnička, 75 l	1 770
Pračka s odstředivkou	2 450
Televizor	4 200
Šicí stroj	2 800
Nábytek do kuchyně, souprava	4 418
Vysavač	950
Paliva a energie	
Uhlí hnědé, 100 kg	17,30
Uhlí černé, 100 kg	26,20

Benzin, 1 l	4,30
Plyn, m³	0,50
Elektřina, 1 kWh	0,70

Služby

Jízdné autobus, 10 km	3,–
Jízdné osobní vlak, 100 km	14,–
Jízdné rychlík, 300 km	56,–
MHD	1,–
Poštovné za dopis	0,60
Noviny (měsíční předplatné)	12,70
Telefon (místní hovorné v rámci jednoho města)	0,30
Měsíční poplatek rozhlas	10,–
Měsíční poplatek televize	25,–
Stříhání vlasů	5,–
Vodová ondulace s mytím vlasů	10,–
Trvalá ondulace s mytím vlasů	33,–
Kino, klasický formát	4,–
Kino, širokoúhlá projekce	6,–
Divadlo	24,–
Hotel B, dvoulůžkový pokoj bez koupelny, noc	62,20

Móda

Pánský vlněný letní plášť (hubertus)	555
Pánská bavlněná košile s dlouhým rukávem	76,70
Dámské silonové punčochy	8,20
Dámský vlněný zimní plášť	898
Dámské umělohedvábné šaty s krátkým rukávem	146
Pánské kožené boty	240
Dámské kožené boty	254

Dopravní prostředky

Jízdní kolo	820
Auto Škoda 105	56 000
Motocykl Jawa 250 cm³	9 200

Průměrná mzda je asi 2 400 Kčs.

BYDLENÍ

Výše nájemného se od roku 1964 do roku 1989 téměř vůbec neměnila. Za byt 2+1 o rozloze 70 metrů čtverečních s ústředním topením se platilo 238 Kčs.

DEMOGRAFIE

Na celém světě žijí přibližně 4,2 miliardy lidí.
V roce 1977 byla **Evropa výrazně lidnatější než Afrika**.
V současnosti je to už opačně – Afrika Evropu dávno předběhla.

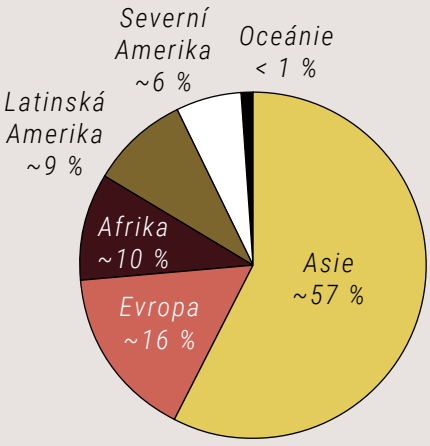

Počet obyvatel ČSSR	**15 081 747**
muži	7 348 378
ženy	7 733 369
Sňatky	137 488
Rozvody	31 163
Počet živě narozených dětí	281 722
Počet zemřelých	173 006
Přirozený přírůstek (rozdíl mezi počtem živě narozených a zemřelých)	108 716

Počet obyvatel velkých měst	
Praha	1 182 853
Brno	365 837
Bratislava	357 574
Ostrava	319 688

Zahraniční stěhování	
Přistěhovalo se	3 096
Vystěhovalo se	3 857

Sídliště Fifejdy

NEJOBLÍBENĚJŠÍ DÍVČÍ JMÉNA

Jana	**5 644**
Petra	**5 212**
Kateřina	**4 350**
Lenka	4 104
Martina	3 064
Lucie	2 830
Eva	2 610
Hana	2 383
Monika	2 340
Markéta	2 335

NEJOBLÍBENĚJŠÍ CHLAPECKÁ JMÉNA

Petr	**7 803**
Martin	**6 324**
Jiří	**5 407**
Jan	5 329
Pavel	4 966
Tomáš	4 389
Michal	4 008
David	2 713
Jaroslav	2 476
Radek	2 434

NARODILI SE

U NÁS

Patrik Vrbovský alias Rytmus, zpěvák	3. ledna
Andrea Černá, herečka	13. ledna
Tomáš Sedláček, ekonom	23. ledna
Marek Židlický, hokejista	3. února
Andrea Elsnerová, herečka	5. února
Erich Brabec, fotbalista	24. února
Lenka Krobotová, herečka	10. března
Aleš Cibulka, moderátor	25. března
Tomáš Šebek, český chirurg	25. března
Pavel Kubina, hokejista	15. dubna
Michal Jagelka, moderátor	17. dubna
Iva Kubelková, modelka, zpěvačka	8. května

Erich Brabec

Lenka Krobotová

Tomáš Sedláček

Iva Kubelková

Marek Jankulovski, fotbalista	9. května
Richard Krajčo, herec, zpěvák	1. června
Veronika Vařeková, modelka	19. června
Jan Budař, herec, skladatel, scenárista	31. července
Petr Bende, zpěvák	8. srpna
Lukáš Bauer, běžec na lyžích	18. srpna
Filip Rajmont, herec	9. září
Nora Fridrichová, televizní moderátorka, reportérka a novinářka	13. září
Petr Švancara, fotbalista	5. listopadu
Andrea Kalivodová, operní pěvkyně	24. listopadu
Miluše Bittnerová, herečka	10. prosince
Radka Fišarová, zpěvačka	19. prosince

Richard Krajčo

Nora Fridrichová

Filip Rajmont

Andrea Kalivodová

VE SVĚTĚ

Orlando Bloom, herec	13. ledna
Giorgia Meloni, předsedkyně italské vlády	15. ledna
Vince Carter, americký basketbalista	26. ledna
Shakira Isabel Mebarak Ripoll, kolumbijská zpěvačka, autorka textů a písní a producentka	2. února
Mike Shinoda, americký hudebník, člen skupiny Linkin Park	11. února
Chris Martin, britský zpěvák kapely Coldplay	2. března
Jessica Chastain, herečka	24. března
Sarah Michelle Gellar, herečka	14. dubna
John Cena, herec	23. dubna
Samantha Cristoforetti, italská kosmonautka	26. dubna
Janne Ahonen, skokan na lyžích	11. května
Natalia Oreiro, herečka, zpěvačka	19. května
Kanye West, zpěvák	8. června

Orlando Bloom *Shakira* *Chris Martin* *Natalia Oreiro*

Jessica Meir, bioložka a astronautka	1. července
Liv Tyler, herečka, modelka, producentka, zpěvačka	1. července
Viktorie, švédská korunní princezna	14. července
Jonathan Rhys Meyers, irský herec	27. července
Tom Brady, bývalý hráč amerického fotbalu	3. srpna
Thierry Henry, francouzský fotbalista	17. srpna
Tarja Turunen, finská zpěvačka	17. srpna
Tom Hardy, herec	15. září
Bode Miller, alpský lyžařský závodník	12. října
Oksana Bajul, ukrajinská krasobruslařka	16. listopadu
Emmanuel Macron, francouzský prezident, bývalý investiční bankéř	21. prosince
PSY, vlastním jménem Park Jae-sang, jihokorejský rapper a zpěvák	31. prosince

Liv Tyler

Emmanuel Macron

Giorgia Meloni

Tom Hardy

ROK OHNIVÉHO HADA

18. ÚNOR 1977 AŽ 6. ÚNOR 1978

V čínském horoskopu je rok Ohnivého Hada vnímán jako období, v němž se potkávají dvě silné energie. Setkává se tu hadí klid a promyšlenost s ohnivou odvahou, vášní a výbušností. Had je tichý stratég – pozoruje, sbírá informace, buduje vztahy, a když už něco udělá, bývá to promyšlené. Oheň tomu přidá jiskru: odvahu, otevřenost a temperament. A když se touhle optikou podíváme na tehdejší Československo, překvapivě to sedí.

ČESKOSLOVENSKÝ ROK OPTIKOU OHNIVÉHO HADA

Rok Ohnivého Hada byl u nás obdobím, kdy to pod pokličkou tiše bublá, i když navenek panuje normalizační klid. Lidé ráno odcházejí do práce, odpoledne si postojí ve frontě na banány (když zrovna jsou), večer doma posedí u televize se sklenkou Ostravského kahanu, v neděli zajdou na oběd k rodičům či si vyšlápnou s chlebníkem na výlet do lesa. Navenek jako by nic, ale žije se ve speciálním komunikačním režimu: všichni vědí, že se některé věci neříkají nahlas. Ne že by každý musel být rovnou udavač, ale pro jistotu. To je typický „hadí" svět: čtení mezi řádky, opatrnost, náznaky, trpělivost, schopnost přežít v systému, který vypadá nenarušitelně.

A najednou se objevuje něco, co do tohoto podivného pološera vpustí pramínek světla. Oheň z malé jiskry totiž umí osvítit celý pokoj. *Charta 77* – žádné transparenty, žádné davy v ulicích. „Jen" papír, co koluje z ruky do ruky, věta pronesená šeptem v kuchyni: „Hele, četl jsi to?" To je přesně Ohnivý Had: nepřevrátí stůl, ale posune figurku tak, že se začne měnit celá partie.

Režim samozřejmě nenechal oheň jen tak hořet. Rozjely se různé protiakce, výslechy, vyhazovy. Podprahový strach se stává součástí běžného života: váhání, jestli něco říct kamarádovi, někam napsat své jméno, jestli se vůbec

někde ukázat, je pro mnohé na denním pořádku. A pak přichází *Anticharta* – takové to „hromadné ujištění", že všechno je, jak má být, a kdo říká opak, ruší klid na práci. Zase typická hadí hra: nejen hrubá síla, ale i nenápadné utahování šroubů – aby bylo jasné, kdo je „slušný" a kdo „problémový".

JACÍ JSOU LIDÉ NAROZENÍ V ROCE HADA

Had je v čínské kultuře symbolem moudrosti, intuice a schopnosti nahlížet věci s větším odstupem. Jeho svlékání kůže připomíná vnitřní proměnu a růst, a proto jsou lidé narození v tomto znamení vnímáni jako ti, kdo se dokážou vyvíjet, měnit a vidět dál než ostatní. Obraz hada, který si poradí i s větší kořistí, bývá chápán jako metafora ambicí a odvahy mířit vysoko. Jeho tichý, plynulý pohyb bez končetin pak symbolizuje přizpůsobivost, pružnost a schopnost jednat účinně a s rozvahou.

Ohnivý Had roku 1977

Rok 1977 patří Ohnivému Hadu, jehož energie spojuje přirozenou hloubavost a intuici s ohnivým prvkem odhodlání a vnitřní síly. Lidé narození v tomto roce bývají popisováni jako inteligentní, bystří a i pod tlakem klidní. Oheň jim dodává výraznou cílevědomost, schopnost dotahovat plány do konce a chuť posouvat se vpřed, zatímco hadí povaha jim propůjčuje strategické myšlení, diskrétnost a cit pro skryté souvislosti. Ohnivý Had tak spojuje rozvahu s vnitřním žárem, díky čemuž působí sebejistě, promyšleně a zároveň velmi intenzivně.

Vnitřní svět a povaha Ohnivého Hada

Hadi narození v roce 1977 tíhnou k hlubokým myšlenkám, záhadám a tématům, které přesahují povrch. Rádi čtou, vedou podnětné rozhovory a vyhledávají prostředí, které je estetické, klidné a kvalitní. Jejich inteligence a intuice jsou výrazné a umožňují jim chápat svět v souvislostech, které jiným často unikají. Ohnivý prvek jim dodává aktivitu a vnitřní dynamiku, takže i přes svůj klidný vnější projev dokážou být velmi rozhodní a cílevědomí. Jejich instinkt je silný a často se na něj mohou spolehnout více než na racionální analýzu.

Vztahy a jednání s lidmi

Ohnivý Had se rád obklopuje svou rodinou a lidmi, kterým důvěřuje. Bývá férovým a spolehlivým přítelem, pozorným k potřebám druhých, a často i velmi oddaným rodičem. Ve vztazích se však může projevovat jeho žárlivost a potřeba mít věci pod kontrolou, což někdy partnerovi ubírá prostor. Křivdy si pamatuje dlouho a jen nerad je pouští z hlavy; pokud mu někdo ublíží, reaguje spíše tichou, promyšlenou odvetou než otevřeným konfliktem. Ohnivý prvek tuto vlastnost ještě zvýrazňuje – jeho reakce nebývají impulzivní, ale o to přesnější a nečekanější.

Silné stránky

Ohnivý Had působí kultivovaně, elegantně a má přirozený šarm, který přitahuje pozornost okolí. Jeho inteligence, intuice a bystrost jsou výrazné a umožňují mu rychle pochopit situace i lidi do hloubky. Dokáže být diskrétní, spolehlivý a díky své vnitřní stabilitě i klidný v momentech, kdy ostatní ztrácejí jistotu. Je pozorný ke svým blízkým a umí vytvářet harmonické prostředí, v němž se lidé cítí bezpečně a respektovaně.

Slabé stránky

Ohnivý Had potřebuje neustálé mentální podněty, a proto nevydrží dlouho u jedné činnosti ani na jednom místě. Jeho sklon k tajnůstkářství a rezervovanosti může působit dojmem odstupu, i když to tak nemyslí. Křivdy v sobě nosí déle, než je zdrávo, a jeho žárlivost může ve vztazích přerůstat v přílišnou kontrolu. Pokud někdo vyniká víc než on, může v něm probudit závist, kterou se snaží skrývat, ale která ho vnitřně zneklidňuje.

MENŠINOVÉ ZNAMENÍ OHNIVÝ DRAK

Ti, kteří se narodili před 18. únorem 1977, ještě patří do znamení Ohnivého Draka. Drak je v čínském horoskopu symbolem síly, odvahy, moci a velkých ambicí. Ohnivý Drak bývá výrazná osobnost, která nerada stojí v pozadí. Má silnou vůli, velké sebevědomí a potřebu něco dokázat. Často působí charismaticky a umí na sebe přirozeně strhnout pozornost okolí.

Lidé narození v tomto znamení bývají energičtí, impulzivní a soutěživí. Neradi poslouchají příkazy a mnohem lépe se cítí v roli těch, kdo určují směr. Umějí ostatní nadchnout pro své nápady a často působí jako přirození vůdci. Zároveň ale mívají problém s trpělivostí, nesnášejí odpor a někdy jednají dřív, než domyslí následky.
Ohnivý Drak potřebuje svobodu, prostor a pocit, že se kolem něj něco děje. Nemá rád stereotyp ani příliš klidný život. Přesto dokáže být velkorysý, ochranitelský a v krizových chvílích překvapivě statečný. Když má pocit, že na něčem opravdu záleží, jde do toho naplno – bez velkého přemýšlení a často i bez brzdy.

ZNÁMÉ OSOBNOSTI NAROZENÉ VE ZNAMENÍ HADA

Pablo Picasso (1881) – malíř a sochař; Mahátma Gándhí (1869) – indický politik a duchovní vůdce; Audrey Hepburn (1929) – herečka; Vladimír Menšík (1929) – herec; Bob Dylan (1941) – zpěvák a hudebník; Jaromír Nohavica (1953) – zpěvák a hudebník; Pierce Brosnan (1953) – herec; Kim Basinger (1953) – herečka; Cyndi Lauper (1953) – zpěvačka; J. K. Rowling (1965) – spisovatelka; Pavlína Pořízková (1965) – modelka; Taylor Swift (1989) – zpěvačka; Tereza Ramba (1989) – herečka; Vladimír Polívka (1989) – herec

Mahátma Gándhí *J. K. Rowling* *Jaromír Nohavica* *Tereza Ramba*

KULTURA

Olympic
Foto ČTK / Radko Pavlíček

LITERATURA

V Československu se čte dvojí literatura – jedna vystavená ve výlohách knihkupectví a druhá schovaná po bytech, opisovaná přes několik kopíráků a propašovaná ze zahraničí.

V knihkupectvích převládají překlady klasických autorů, historické romány, detektivky a literatura, která nijak nenarušuje oficiální obraz společnosti. Prezident republiky uděluje k sedmdesátým narozeninám **Bohumilu Říhovi** Řád práce, jedno z nejvyšších státních vyznamenání.
Vedle oficiální literatury ale dál kolují samizdatové edice, exilové knihy a texty autorů, kteří doma vycházet nesmějí. Zatímco některé knihy lze koupit v knihkupectví, jiné se půjčují potají mezi známými.

S heslem „Za další rozkvět literatury" se v dobříšském zámku v březnu koná II. sjezd Svazu českých spisovatelů. Předseda vlády Josef Korčák ve svém projevu vyzdvihuje literaturu jako důležitou součást budování socialistické společnosti a autorům posílá „soudružské pozdravy" s přáním dalších tvůrčích úspěchů. Normalizační kultura má být především poslušná, ideově správná a bezpečná.

CO SE SMĚLO ČÍST

Historické romány: bezpečný útěk do minulosti

Jedním z mála žánrů, kterému normalizace přeje, je historická beletrie. Minulost je totiž bezpečnější než současnost.
Bohumil Říha pokračuje v trilogii z období vlády Jiřího z Poděbrad románem *Čekání na krále*. Sleduje osudy mladého šlechtice Marka z Týnce, který se po letech vězení vrací zpět do Jiříkových služeb. Historické kulisy doplňují osobní konflikty, politika i milostné vztahy.

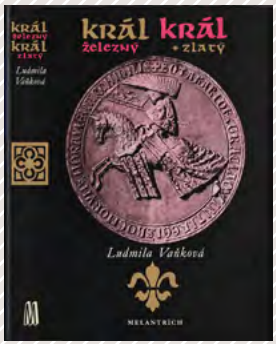

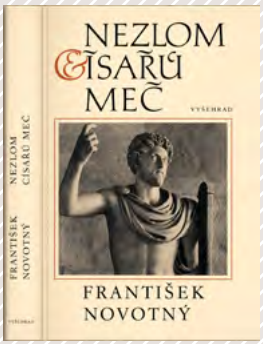

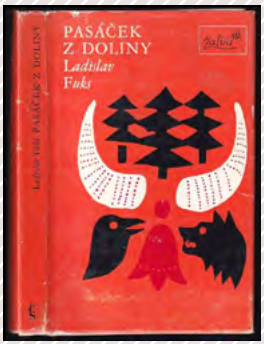

Velkou popularitu získává také **Ludmila Vaňková**. V roce 1977 vydává román *Král železný, král zlatý* ze série *Lev a růže*, věnované Přemyslu Otakarovi II. Vaňková kombinuje skutečné historické události se čtivým vyprávěním a její knihy patří k tomu nejžádanějšímu, co tehdejší československá historická literatura nabízí. Do starověkého Říma zavádí čtenáře **František Novotný** v románu *Nezlom císařů meč*, první díl série vypráví o Marku Aureliovi, Luciu Verovi a životě v římské provincii Panonie.

Historické romány patří v sedmdesátých letech mezi nejčtenější knihy vůbec. Pro mnoho čtenářů představují možnost utéct alespoň na chvíli ze šedé normalizační reality do světa králů, rytířů a dávných intrik.
Některé knihy ze sedmdesátých let dávno skončily v antikvariátech, jiné zůstávají v domácích knihovnách dodnes.

Autor legendárního *Spalovače mrtvol* **Ladislav Fuks** přichází v roce 1977 s psychologickým románem ***Pasáček z doliny***, odehrávajícím se v období kolektivizace českého venkova. Citlivý chlapec Vencl tráví většinu času jako pasáček v přírodě, ale postupně naráží na krutost lidí i tvrdou realitu měnící se společnosti. Román se v roce 1983 dočká filmového zpracování od režiséra Františka Vláčila.

Bible umění

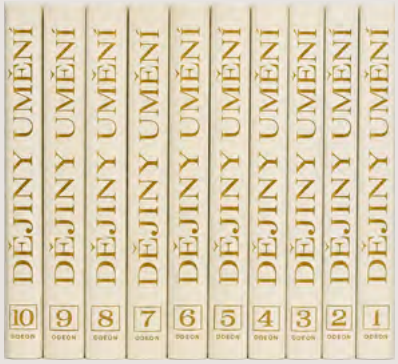

Právě v roce 1977 vydává nakladatelství Odeon první dva svazky monumentálních ***Dějin umění***, vycházejících ze slavné španělské řady *Summa Artis*. Jejím hlavním autorem byl španělský historik umění, architekt a kritik José Pijoan. Bohatě ilustrovaná encyklopedie mapuje vývoj světového umění od pravěku až po 20. století. Další svazky následují v letech 1978–1984, kdy je desetidílná česká řada završena. Pro několik generací čtenářů se Pijoanovy *Dějiny umění* stanou skutečnou „biblí umění".

Detektivky

Detektivky patří v sedmdesátých letech k nejoblíbenějším knihám vůbec. Čtenáře lákají vraždy, tajemství i postupné rozplétání vztahů a lží.
Eva Kačírková, královna české detektivky, zasadí postupně tři detektivní příběhy pod názvem *Po sezóně se nevraždí* do rekreačního prostředí u Jaderského moře a do Prahy, kde se bojuje o dědictví a slávu.
A vycházejí i překladové detektivky.

Překlady

S překlady zahraničních autorů se k nám alespoň částečně dostává i světová literatura, která patří k tomu nejzajímavějšímu tehdejší knižní produkce.

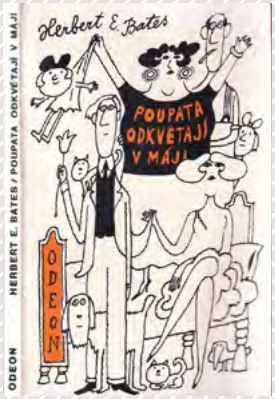

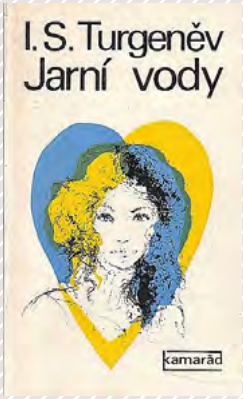

Odeon vydává humoristické povídky **Pelhama Grenvilla Wodehouse** pod názvem *Vlna zločinnosti na zámku Blandings* v překladu Jiřího Zdeňka Nováka. Martin Hilský překládá knihu **Herberta E. Batese** *Poupata odkvétají v máji*, obálku k ní vytvoří Adolf Born. Příběh svérázné anglické rodiny Larkinových, která se snaží vyhnout placení daní, patří k lehčím a čtenářsky velmi oblíbeným titulům.

V Odeonu dále vycházejí velká jména světové literatury – **Victor Hugo**, **Honoré de Balzac**, **Edgar Allan Poe**, **Gustave Flaubert** nebo ruští klasici **Fjodor Michajlovič Dostojevskij** a **Alexandr Sergejevič Puškin**. **Émile Zola** v románu *Peníze* popisuje nelítostný svět bank, spekulací a honby za majetkem. Vydavatelství Práce přináší *Jarní vody* **Ivana Sergejeviče Turgeněva**, Vyšehrad vydává román o vraždícím žralokovi *Čelisti* od **Petera Benchleyho**, jehož popularitu ještě výrazně zvýšil film Stevena Spielberga z roku 1975.

LITERATURA, KTERÁ NESMĚLA DO VÝLOH

„Jsem džbán plný živé a mrtvé vody, stačí malinko naklonit a tečou ze mne samé pěkné myšlenky," píše **Bohumil Hrabal** ústy své románové postavy, introverta Hanti v ***Příliš hlučné samotě***. Postarší samotář pracuje v podzemní sběrně starého papíru a lisuje knihy určené k likvidaci. Hrabal do knihy otiskuje vlastní zkušenosti z pražské sběrny papíru i atmosféru normalizační doby. „Knihy mají duši, a když je lisuju, tak slyším, jak křičí," říká Hanťa nad

hromadami zničených knih. Román vychází v roce 1977 v samizdatu a později i v exilu.

Příběh inženýra lidských duší je román **Josefa Škvoreckého**, jehož podtitul zní „entertainment na stará témata o životě, ženách, osudu, snění, dělnické třídě, fízlech, lásce a smrti". A přesně tak kniha působí – jako směs vzpomínek, ironie, humoru i smutku nad světem, který člověku dokáže převrátit život naruby. Hlavní postava Danny Smiřický, známý už z předchozích Škvoreckého knih, žije v Torontu, učí literaturu a vzpomíná na komunistické Československo plné strachu, podezřívání, ale i obyčejných lidských příběhů a lásek.

Pojem „inženýr lidských duší" přebírá Škvorecký ze sovětské kulturní ideologie, která chtěla ze spisovatelů udělat nástroj propagandy a převýchovy společnosti. Kniha poprvé vychází v exilovém nakladatelství **68 Publishers** manželů Škvoreckých v Torontu a v roce 2018 je zařazena mezi nejvýznamnější české knihy v anketě Magnesia Litera: Kniha století.

V tomtéž roce vychází v exilovém nakladatelství 68 Publishers také román ***Morčata*** od **Ludvíka Vaculíka**. Autor knihu napsal už v roce 1970 a v roce 1973 ji vydal samizdatově v edici Petlice poté, co byla vyřazena z edičního plánu nakladatelství Český spisovatel. V Československu vychází oficiálně až po roce 1989 a postupně je přeložena do angličtiny, francouzštiny i němčiny. Hlavním hrdinou je bankovní úředník, který doma chová morčata a pod tlakem z práce na nich začíná provádět kruté pokusy. Vaculík v románu působivě zachycuje, jak snadno může člověk pod tlakem systému přijít o vlastní hranice – a nakonec i sám o sebe.

S předmluvou Jiřího Voskovce vychází v torontském nakladatelství 68 Publishers konverzační jednoaktová hra ***Vernisáž*** od **Václava Havla** (společně s dalšími jako *Žebrácká opera*, *Horský hotel*, *Audience* a *Spiklenci*). Manželé Věra a Michal pozvou svého přítele, spisovatele Bedřicha, na kolaudaci svého dokonale zařízeného bytu. S postupujícím večerem je čím dál víc vidět, že za naleštěnou fasádou se skrývá prázdnota, křeč a zoufalá potřeba vypadat

šťastně. Ve stejném roce vzniká v českém oddělení rádia Svobodná Evropa také rozhlasová nahrávka *Vernisáže* s Karlem Krylem v roli Bedřicha.
Kdo se v Československu dostal k některé z knih trilogie ***Žaluji*** od brněnského rodáka a prezidenta exilového PEN klubu **Antonína Kratochvila**, riskoval i trest odnětí svobody. Publikace totiž figurovaly na seznamu podvratné literatury. Třetí díl vychází v roce 1977 v nizozemském Haarlemu a do Československa se podaří propašovat jen malé množství výtisků. Kratochvil v trilogii popisuje nejznámější zločiny československé komunistické justice a státní moci z padesátých let. Všechny tři díly vycházejí oficiálně až po pádu režimu v roce 1990.
V roce 1977 se po mnohaleté snaze dostává k italským čtenářům román **Milana Kundery *Valčík na rozloučenou*** v překladu Sereny Vitale, který získává italskou literární cenu Premio Mondello. Kundera komentuje svou snahu o překlad do italštiny takto: „Psát dopisy do Itálie je jako házet je do obrovského odpadkového koše."

ZEMŘELA JARMILA GLAZAROVÁ

Dne 20. února umírá ve věku 75 let spisovatelka Jarmila Glazarová, autorka románů *Vlčí jáma*, *Advent* nebo *Roky v kruhu*. Její psychologicky laděné příběhy silných ženských hrdinek patří k nejčtenějším dílům české literatury 20. století a dva z jejích nejslavnějších románů se dočkaly také úspěšných filmových adaptací.
Jarmila Glazarová se původně vůbec nechtěla stát spisovatelkou. Svou první knihu *Roky v kruhu* začala psát po smrti manžela spíše jako osobní vyrovnání se se ztrátou. Když román uspěl v literární soutěži, byla prý natolik zaskočená, že se dlouho neodvažovala přijít do nakladatelství osobně.

DĚTSKÁ LITERATURA

Děti vyrůstají na dobrodružných knihách, pověstech, komiksech i sci-fi příbězích. Velkou část dětské literatury vydává Albatros, dříve Státní nakladatelství dětské knihy (SNDK). Vychází například ***Sám mezi korzáry*** od východoněmeckého autora **Wernera Legèra** s ilustracemi Alexandera Kohouta nebo ***Trosečníci v řece meteorů*** polského autora **Jerzyho Broszkiewicze** s ilustracemi Teodora Rotrekla. Asi rok po smrti **Václava Čtvrtka** vycházejí také ***Nezbedné pověsti***, vtipné příběhy plné pohádkových bytostí, strašidel a nadpřirozených sil z Prahy i dalších českých měst. Knižní nabídku doplňuje i dobrodružný román ***Bílá vydra*** od **Josefa Kutíka** o chlapci, který s otcem odchází z Evropy do Kanady za lepším životem.
Mladá fronta vydává také slavnou ***Knoflíkovou válku*** francouzského spisovatele **Louise Pergauda** v překladu Evy Bezděkové. Klukovský román o soupeření part znepřátelených vesnic patří k nejznámějším dětským knihám své doby. Ve válce o čest a prestiž létají prakem vržené kameny, mizí knoflíky, kšandy i pásky poražených bojovníků.
Obrovské popularitě se těší také československý komiks ***Čtyřlístek* Jaroslava Němečka** a scenáristky **Ljuby Štíplové**. Vycházejí díly jako *Fantóm stadionu*, *Přízrak hlubin*, *Lev kráčí městem* nebo *Abraka dabra*. Čtyři kamarádi z Třeskoprsk – Fifinka, Pinďa, Bobík a Myšpulín – patří k nejoblíbenějším dětským hrdinům sedmdesátých let. Předlohou pro vesničku Třeskoprsky je městečko Doksy, Blaťák připomíná Máchovo jezero a hrad Bezzub je inspirován hradem Bezděz.

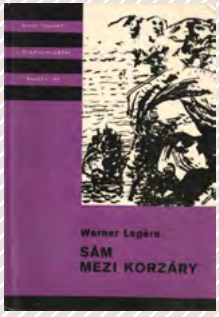

VE SVĚTĚ

Světová literatura nabízí všechno možné – horory, fantasy, špionážní romány, velké rodinné ságy i syrové knihy o samotě, drogách nebo hledání smyslu života. Vedle bestsellerů Stephena Kinga, Tolkiena nebo *Ptáků v trní* vycházejí i romány, které rozdělují společnost, provokují nebo bourají zavedená pravidla. Svými náměty se obracejí k vnitřnímu světu člověka, kritizují systém nebo reflektují bipolární svět poznamenaný studenou válkou. Literatura konce sedmdesátých let je pestrá, odvážná a často mnohem temnější než dřív.

PŘÍBĚHY, KTERÝM PROPADL CELÝ SVĚT

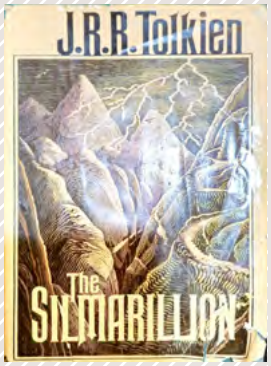

Americký spisovatel **Stephen King** vydává horor ***The Shining*** (*Osvícení*), jednu z knih, po které už člověk nechce spát v opuštěném hotelu. Rodina Torranceových přijíždí na zimu jako správci horského hotelu Overlook, odříznutého od světa sněhem a mrazem. Otec Jack, bývalý alkoholik se sklony k násilí, se postupně propadá do šílenství, zatímco jeho malý syn Danny vnímá děsivé věci, které ostatní nevidí. Hotel Overlook se rychle stává jedním z nejslavnějších strašidelných míst literární historie.

Čtyři roky po smrti **J. R. R. Tolkiena** vychází 15. září 1977 jeho ***Silmarillion***, kniha, kterou fanoušci *Hobita* a *Pána prstenů* očekávají téměř jako bibli fantasy světa. Anglický filolog a univerzitní profesor původně své příběhy psal hlavně pro své děti a sám moc nevěřil, že by mohly zajímat širší veřejnost. Když ale v roce 1937 vydal

Hobita, původně určeného dětem, propadli mu i dospělí čtenáři. *Pán prstenů* pak během padesátých let proměnil fantasy v jeden z nejpopulárnějších literárních žánrů vůbec.

Silmarillion je ale jiný než *Hobit*. Místo dobrodružného příběhu připomíná spíše staré mýty, kroniky a legendy o vzniku Středozemě, válkách elfů a lidí, temném pánu Morgothovi a klenotech silmarilech, v nichž je ukryto světlo bájné říše Valinor. Tolkien při psaní čerpá z *Kalevaly*, *Béowulfa*, severských ság, *Eddy* i germánských legend. Pro mnoho čtenářů je *Silmarillion* fascinující mistrovské dílo, pro jiné nejtěžší kniha, kterou kdy od Tolkiena otevřeli.

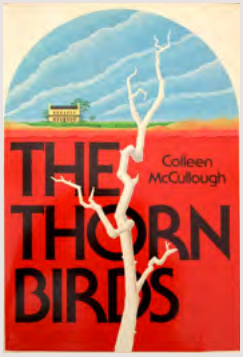

Román ***Ptáci v trní*** australské spisovatelky **Colleen McCullough** si rychle získává čtenáře po celém světě. Příběh sleduje rodinu Clearyových, irské přistěhovalce, kteří se z chudé farmy na Novém Zélandu přesunou na bohatou ovčí usedlost v australské buši. V centru děje stojí Meggie Cleary a její zakázaná, dlouhá léta potlačovaná láska ke knězi Ralphu de Bricassartovi. Ralph bojuje mezi církevním posláním, kariérními ambicemi a city, kterých se nedokáže vzdát. Román se po celém světě prodává v desítkách milionů výtisků a pozdější televizní adaptace s Richardem Chamberlainem a Rachel Ward z něj udělá jeden z největších romantických fenoménů osmdesátých let.

TEMNĚJŠÍ TVÁŘ SVĚTOVÉ LITERATURY

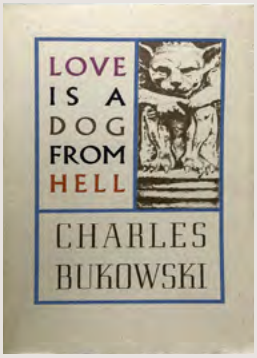

Americký básník a spisovatel **Charles Bukowski** vydává sbírku ***Láska je pes: Básně 1974–1977***, věnovanou svému příteli a překladateli Carlu Weissnerovi. Bukowski píše o alkoholu, ženách, dostizích, samotě i lidech žijících na okraji společnosti drsně, ironicky a často hodně cynicky. Jedna z básní například radí, že kdo se chce stát slavným spisovatelem, měl by „pít víc piva“, chodit na dostihy a „příliš se netrápit“.

Bukowski bývá často spojován s beatnickou generací, sám se ale k žádnému literárnímu směru hlásit nechtěl. Ve svých textech vycházel z vlastního života, těžkého dětství s násilnickým otcem, alkoholové závislosti i prostředí lidí žijících mimo hlavní proud společnosti. Jeho knihy část čtenářů fascinují a jiné pohoršují, ale přehlédnout se nedají.

Jak se stát slavným spisovatelem

musíš se vyspat se spoustou žen
krásných žen
a napsat pár slušných milostných básní.
a nestarej se o věk
anebo nedávno objevené talenty.
jen pij víc piva
víc a víc piva
a nejméně jednou týdně choď
na dostihy
a pokud možno vyhraj.
naučit se vyhrát je těžké –
prohrát umí každý blbec.
a nezapomínej na svého Brahmse
a svého Bacha a své
pivo.
příliš se netrap.
spi do dvanácti.
vyhýbej se kreditním kartám
a nikdy nic neplať včas.
pamatuj, že na tomto světě
neexistuje žádná kunda,
která by stála za víc než
za 50 dolarů.

Charles Bukowski

John D. MacDonald v románu ***Condominium*** (*Uragán Ella*) nemilosrdně rozebírá svět developerů, kteří kvůli penězům obcházejí bezpečnostní pravidla při stavbě luxusního bytového komplexu na floridském pobřeží. Když dorazí orkán Ella, ukáže se, jak draze může vyjít šetření na špatném místě.

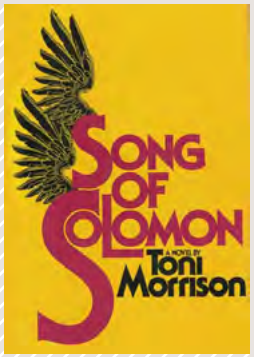

Americká spisovatelka **Toni Morrison** vydává román ***Song of Solomon*** (*Šalomounova píseň*), za který získává cenu Sdružení amerických literárních kritiků a který později připomene i Švédská akademie při udělení

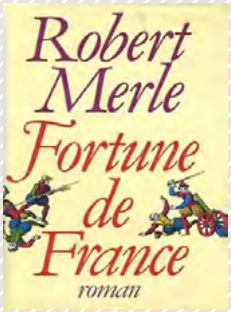

Nobelovy ceny za literaturu. Hlavním hrdinou knihy je mladý Afroameričan Milkman Dead, vyrůstající v bohaté, ale citově chladné rodině černošského majitele nemovitostí. Když se vydá hledat údajný poklad své tety Pilate, začne postupně objevovat nejen vlastní minulost, ale i historii své rodiny sahající až k legendě o „létajícím Afričanovi" Solomonovi, který se podle vyprávění dokázal vrátit z otroctví zpět do Afriky. Morrison propojuje rodinný příběh s tématy identity, svobody, rasové minulosti Ameriky i hledání vlastního místa ve světě.

Kalifornie blízké budoucnosti, drogy na každém kroku a tajemná látka S, přezdívaná Smrt, která uživatelům postupně ničí mozek, osobnost i schopnost rozeznat realitu od halucinací. Takový je svět sci-fi románu ***A Scanner Darkly*** (česky *Temný obraz*, 2005) amerického spisovatele **Philipa K. Dicka**. Dick do knihy promítá vlastní zkušenosti s drogami i paranoiou sedmdesátých let a vytváří mrazivý příběh o rozpadu identity a ztrátě reality.

Německý spisovatel **Günter Grass** vydává román ***Der Butt*** (*Platýs*), který vyvolá ostré reakce hlavně mezi americkými feministkami. Grass se inspiruje pohádkou *Rybář a jeho žena* a sleduje dějiny vztahů mezi pohlavími od pravěku až po moderní dobu. Vypravěč se setkává s tajemným platýsem, symbolem mužského rozumu, moci a manipulace, který po staletí našeptává mužům, jak ovládat svět. Na konci knihy je ale postaven před soud ženami, které ho obviňují, že dějiny po celou dobu nahrávaly hlavně mužům.

Irwin Shaw navazuje na slavný román *Boháč, chudák* knihou ***Beggarman, Thief*** (*Žebrák, zloděj*), v níž pokračují osudy rodiny Jordacheových. Z někdejších snů

o lepším životě zůstávají často jen vyčerpané vztahy, honba za penězi a pocit, že americký sen nefunguje pro každého stejně.

Rakouský novinář a spisovatel **Robert Jungk** vydává knihu ***Der Atomstaat. Vom Fortschritt in die Unmenschlichkeit*** (*Atomový stát, od pokroku k nelidskosti*), jednu z nejvýraznějších kritik světa ovládaného jadernou energií, technologiemi a rostoucí mocí státu. Jungk varuje, že společnost budoucnosti může kvůli strachu a bezpečnosti snadno obětovat vlastní svobodu.

KNIHY, KTERÉ OTEVÍRAJÍ OBZORY

Duchovní bestseller

„Nikdy ti není dáno přání, aniž by ti současně nebyla dána síla jej splnit."

Kniha *Illusions: The Adventures of a Reluctant Messiah* vychází později u nás pod názvem *Iluze*, někdy doplněným o podtitul *Dobrodružství neochotného mesiáše*. Napsal ji americký spisovatel a pilot **Richard Bach** a stane se jednou z kultovních duchovních knih sedmdesátých let.

Historie a velké osudy

Francouzský spisovatel **Robert Merle** začíná vydávat historickou sérii ***Fortune de France*** (*Osudy Francie*), rozsáhlý cyklus románů odehrávajících se ve Francii 16. a 17. století. Příběhy sledují osudy hugenotského lékaře a špiona Pierra de Sioraca v době náboženských válek, intrik, dvorských spiknutí i krvavých bojů o moc. Merle dokáže spojit pečlivě nastudovanou historii s dobrodružstvím a čtivostí, díky čemuž si vysloužil přezdívku „Alexandr Dumas 20. století". První díl vychází, když je autorovi téměř sedmdesát let, ale úspěch je tak velký, že z původně samostatného románu nakonec vznikne třináctidílná série. Poslední díl Merle dokončí ve svých pětadevadesáti letech.

Peruánský spisovatel **Mario Vargas Llosa** vydává částečně autobiografický román ***La tía Julia y el escribidor*** (*Teta Julia a písař*). Hlavním

hrdinou je sedmnáctiletý student a začínající spisovatel Mario Varguitas, který se v Limě padesátých let zamiluje do o mnoho starší a čerstvě rozvedené Julie, sestry své tety. Z nenápadných společných návštěv kina a dlouhých rozhovorů postupně vznikne vztah, který budí pozdvižení v celé rodině…

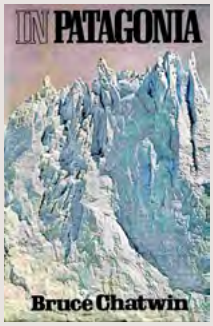

Nezapomenutelný cestopis

Bruce Chatwin vydává cestopis ***In Patagonia*** (*V Patagonii*), který okamžitě získává pověst jedné z nejvýraznějších cestopisných knih své doby. Britský autor putuje nejjižnějšími oblastmi Jižní Ameriky a hledá krajinu plnou zapomenutých příběhů, legend, podivínů, velšských osadníků i stop slavného psance Butche Cassidyho.

VRAŽDY, ŠPIONI A NAPĚTÍ

Britský autor **Colin Dexter** přichází s detektivním románem ***The Silent World of Nicholas Quinn*** (*Tichý svět Nicholase Quinna*), dalším případem inspektora Morse. Neslyšící Nicholas Quinn získá místo v oxfordské komisi připravující zkoušky z angličtiny pro studenty po celém světě a považuje to za životní štěstí. Jenže pak někdo přidá do jeho sklenky sherry kyanid a Morse musí rozplést vraždu v uzavřeném světě univerzitních akademiků, kde má každý co skrývat.

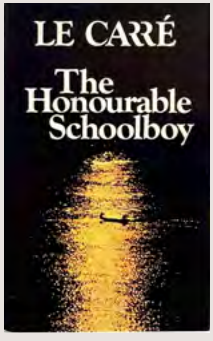

Britský spisovatel ***John le Carré*** přichází se špionážním románem ***The Honourable Schoolboy*** (*Ctihodný školák*, nověji *Ctihodný školáček*), dalším příběhem ze světa agenta George Smileyho. Děj se tentokrát přesouvá do jihovýchodní Asie, kde britská tajná služba pátrá po stopách sovětské špionážní sítě. Le Carré ale nepíše o elegantních agentech ve stylu Jamese Bonda. Román přesně vystihuje atmosféru studené války i cenu, kterou lidé platí za politické hry velmocí.

ZEMŘEL VLADIMIR NABOKOV

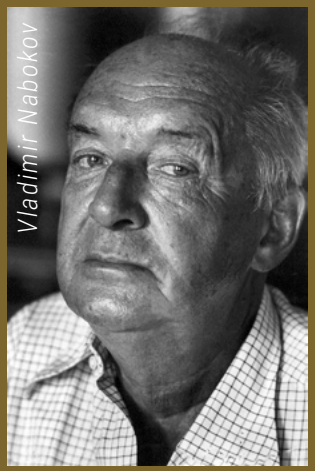
Vladimír Nabokov

Dne 2. července umírá ve Švýcarsku **Vladimir Nabokov**, jeden z nejvýraznějších romanopisců 20. století. Narodil se v Petrohradě do bohaté aristokratické rodiny, kde vzdělání, jazyky a literatura patřily k běžné součásti života. Sám později říkal, že anglicky a francouzsky uměl číst dřív než rusky. Po bolševické revoluci rodina jen o vlas uniká z Ruska do exilu v Berlíně a svět, ve kterém Nabokov vyrůstal, definitivně mizí.

Studuje na Trinity College v Cambridgi, píše ruské básně a překládá do ruštiny *Alenku v říši divů* od Lewise Carrolla. Před druhou světovou válkou odchází se svou ženou do Spojených států, kde později působí jako profesor ruské a evropské literatury na prestižní Cornellově univerzitě. Zpočátku publikuje rusky, postupně ale začne psát anglicky a stane se jedním z nejslavnějších světových autorů své doby.

Největší slávu mu přinese kontroverzní román *Lolita*, vydaný poprvé v Paříži. Příběh profesora Humberta Humberta posedlého dvanáctiletou Dolores Haze vyvolává skandál a dlouho není vůbec jisté, jestli se knihu podaří vydat. Právě spojení provokativního tématu s Nabokovovým brilantním vypravěčským stylem ale nakonec udělá z *Lolity* jednu z ikon literatury 20. století. Později vzniknou i filmové adaptace Stanleyho Kubricka a Adriana Lynea. Slovo „Lolita" se mezitím stane součástí běžného jazyka a symbolem předčasně dospělé svůdné dívky. Nabokov získává světovou slávu i finanční nezávislost, Nobelovy ceny za literaturu se ale navzdory několika nominacím nikdy nedočká.

Vladimir Nabokov byl posedlý motýly. Během života jich nasbíral tisíce a věnoval se jim i jako uznávaný entomolog. Když zrovna nepsal romány, chodil se síťkou na motýly po horách a loukách.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázku z knihy Můj rok 1977**.**
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.